

היום נלמד בעזרת ה':

נדרי דף סט

בעי רבא יש שאלה בהקם: אבא שקיים לבתו את הנדר שלה (או בעל לאשתו), האם הוא יכול להישאל על ההקמה אצל חכם ולבטל אותו, כמו שאפשר להישאל על הנדר ולהפר אותו? (וכמובן כל השאלה היא על אותו יום שהוא שמע את הנדר, שלאחר שהוא קיים אותו הוא ישאל על הקיום ולאחר מכן יפר אותו עוד באותו יום).

אם תרצה לומר יש שאלה בהקם: גם אם נאמר שיש אפשרות להישאל על קיום הנדר, עדיין יש להסתפק האם יש אפשרות להישאל על ההפרה של הנדר (דהיינו אבא שהפר לביתו את נדרה ומתחרט על כך)?

[הר"ן מבאר שאמנם בסברא לא שייך להישאל על 'הפרה', שלא כמו 'קיום' שהוא דומה לנדר ששייך להישאל עליו – ובכל אופן הגמרא מסתפקת בזה משום שהוקשו הפרה והקמה זה לזה, ואם שייך בהקמה להישאל עליה אולי גם יהא שייך בהפרה להישאל עליה?].

בעי רבה קיים ליכי קיים לייכי: אב שקיים לבתו את נדרה פעמיים, דהיינו שאמר לה 'קיים ליכי (= לך)' 'קיים לייכי', ולאחר מכן נשאל האב עלך ההקמה הראשונה וביטל אותה, האם תחול ההקמה השניה או לא?

הספק הוא: האם מכיון שהנדר קיים בהקמה הראשונה ממילא ההקמה השניה לא היתה כלום ומשכך אין לה אפשרות לחול לאחר מכן. או שההקמה השניה לא חלה רק בגלל שההקמה הראשונה לא נתנה לה מקום לחול כי היא כבר תפסה את המקום של ההקמה, אבל ההקמה השניה כאילו מחכה באויר וכאשר ההקמה הראשונה מתבטלת היא תופסת את מקומה.

ת"ש דאמר רבא: לעיל דף יח' שאדם שנשבע פעמיים 'שבועה שלא אוכל' 'שבועה שלא אוכל', ונשאל על השבועה הראשונה והפר אותה – השבועה השניה חלה עליו.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

בעי רבה קיים ליכי ומופר לייכי וכו': אב שאמר לבתו נוסח מורכב: 'קיים לך ומופר לך אבל לא תחול ההקמה אלא אם כן תחול ההפרה'. דהיינו אם היה אומר רק 'קיים לך ומופר לך' פשוט שהיתה חלה ההקמה וממילא לא היתה ההפרה יכולה לחול. אבל כאן הוא עשה תנאי שלא תחול ההקמה אלא אם כן תחול ההפרה, נמצא שההקמה בכל מקרה אינה יכולה לחול כי אם ההפר תחול ודאי שהיא לא תחול וגם אם נאמר שההקמה תחול הרי התנה שגם ההפרה תחול ותבטל אותה.

וכל הספק הוא על ההפרה: האם אנו אומרים שהוא התכוין להתנות גם עליה שלא תחול ההפרה אלא אם כן תחול ההקמה, וממילא גם היא אינה יכולה לחול. או שכוונתו היתה להתנות רק על ההקמה שלא תחול בלא ההפרה אך על ההפרה לא התנה וממילא היא יכולה לחול? ויסוד הספק האם הוא מתכוין לומר אותם בזה אחר זה עם תנאי ביניהם – ואז התנה על כל אחד מהם וממילא אף אחד מהם לא חל, או שכוונתו לומר אותם בבת אחת – ואז התנאי הוא רק על ההקמה שלא תחול בלא ההפרה שהרי אותה הקדים ואמר שהיא תחול רק בתנאי שתחול ההפרה וממילא ההפרה חלה.

הרי זו **תמורת עולה תמורת שלמים:** אדם שהיו לו שתי בהמות אחת קדושה לקרבן עולה והשניה קדושה לקרבן שלמים, ולקח בהמת חולין ואמר עליה 'הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים' לדעת רבי מאיר תפוס לשון ראשון ולכן היא נהיית תמורת עולה בלבד (אמנם אם היה אומר 'הרי זו תמורת עולה ושלמים' היא היתה חצי עולה חצי שלמים), לדעת רבי יוסי אם לא התחרט באמצע אלא כוונתו היתה מתחילה שתהיה תמורת שתיהן - הרי היא תמורת שתיהן, דהיינו חצי עולה חצי שלמים, ותרעה עד שיפול בה מום ותימכר וחצי מכספה ילך לקרבן עולה וחצי מכספה לקרבן שלמים.

לפי זה לדעת רבי יוסי גם כאן כאשר הוא אמר שני דברים הוא מתכוין ששניהם יחולו בבת אחת ולא בזה אחר זה, וממילא הנדר הופר שהרי הוא מקיים אותו רק בתנאי שהוא מפר אותו. [-ע"פ הר"ן. והרא"ש בפי' השני כתב שלא ידעינן מי מהם חל].

ואפילו לדעת רבי מאיר הסובר 'תפוס לשון ראשון' כל זה דוקא כשהוא לא התנה (כמו בתמורה), אבל כאן שהוא התנה שלא תחול ההקמה אלא אם כן תחול ההפרה – ההפרה חלה. [-ע"פ הר"ן. והרא"ש בפי' השני כתב שלא ידעינן מי מהם חל].

בעי רבה קיים ומופר ליכי בבת אחת: אם אמר האב 'קיים ומופר לייכי' ונמצא שה'לייכי' הולך על ההקמה וההפרה בבת אחת – האם כאן הוא מתכוין שיחולו שניהם, ומכיון ששניהם לא יכולים לחול יחול הדבר הראשון שהוא אמר דהינו ההקמה [ע"פ הר"ן]. והרא"ש בפי' השני כתב שלא ידעין איזה מהם חל?]

כל דבר שאינו בזה אחר זה: רבה אמר זאת לגבי המקדש אישה ואחותה בבת אחת, שמכיון שאינו יכול לקדש אותן זו אחר זו שהרי לא תופסים קידושין באחות אשתו, גם אם עשה זאת בבת אחת אף אחת מהן אינה מקודשת. וכך גם כאן לא חלה לא הקמה ולא הפרה, ויכול לקיים או להפר מחדש.